

Folketinget vedtog i 1987 en handlingsplan for nedsættelse af forbruget af bekæmpelsesmidler. De danske Landboforeninger og Danske Husmandsforeninger tiltrådte planen. Forbruget af bekæmpelsesmidler skulle nedbringes med 25 % inden 1. januar 1990. En yderligere 25 % reduktion ønskedes inden 1. januar 1997. Reduktionen skulle gælde både anvendte mængder (i tons) og behandlingshyppighed (antallet af behandlinger med normaldosering). Landbruget tilsluttede sig også målsætningen om, at de mest sundhedsfarlige og miljøskadelige bekæmpelsesmidler ikke skulle kunne markedsføres i Danmark.

Lovændringen 1987

Ved en ændring af kemikalieloven i 1987 indsattes derfor en udtrykkelig hjemmel til, at ministeren kunne fastsætte regler om, at producenter og importører inden en fastsat frist skulle ansøge om godkendelse af stoffer og produkter, der var klassificeret af Gift-nævnet i henhold til den tidligere nævnte lovgivning.

Bemyndigelsen blev udnyttet i bekendtgørelse nr. 791 af 10. december 1987 om kemiske bekæmpelsesmidler.

Det blev forventet, at forbruget af midler med særligt betænkelige egenskaber ville være væsentligt reduceret i løbet af en 5-8 årig periode.

Skærpet vurdering

Vurderingen af både nye og gamle stoffer skulle ske på grundlag af en skærpet miljø- og sundhedsmæssig vurdering, og godkendelsen skulle baseres på et samlet skøn over den risiko, som anvendelsen forventedes at medføre. Reglen er udmøntet i § 35, stk. 1 i lov om kemiske stoffer og produkter. Denne skærpede vurdering slår først igennem for de gamle revurderingsstoffer, når der er truffet endelig afgørelse, idet klage har opsættende virkning.

Miljøstyrelsen udarbejdede sammen med en række eksperter kriterier for, hvilke egenskaber der skulle betragtes som særligt farlige for sundheden eller særligt skadelige for miljøet. Bekæmpelsesmiddelrådet, der består af repræsentanter for producentbranchen, landbrugsorganisationerne, myndigheder og grønne organisationer, blev også inddraget.

Der blev i første omgang udarbejdet kriterier for syv egenskaber af sundhedsmæssig betydning og tre egenskaber af miljømæssig betydning. De miljømæssige egenskaber var persistens (nedbrydningstid i jord), mobilitet (udvaskning) og bioakkumulering (ophobning i organismer). Visse miljø- og sundhedsegenskaber blev tillagt særlig vægt i vurderingen, så-

ledes at overskridelse af en enkelt kriteriegrænse kunne resultere i, at midlet ikke kunne godkendes.

Redegørelsen 1990

I maj 1990 afgav Miljøministeren en redegørelse om status til Folketingets Miljø- og Planlægningsudvalg, hvor konklusionen var, at reduktionsmålene i handlingsplanen ikke var nået. Samtidig blev det erkendt, at vandmiljøplanens mål heller ikke blev nået, og på den baggrund anmodede Folketinget regeringen om at fremlægge en handlingsplan for en bæredygtig udvikling i landbruget.

Bæredygtigt landbrug

Den 21. marts 1991 vedtog Folketinget at nedsætte et udvalg til at behandle emner vedrørende en bæredygtig landbrugsudvikling. Udvalget behandlede landbrugsministerens redegørelse nr. R 5 af 9. april 1991 om handlingsplan for en bæredygtig udvikling af landbruget, og udvalget afgav 17. december 1992 beretning om miljøinitiativerne. Et flertal indstillede, at forbruget af bekæmpelsesmidler skulle reduceres i henhold til handlingsplanen fra 1986. Flertallet opfordrede desuden regeringen til at fremlægge en redegørelse om mulighederne for at opnå en hurtigere virkning af de skærpede krav til bekæmpelsesmidler ved at fremskynde revurderingen.

Dette skete med en redegørelse af 25. juni 1992. Det blev her konkluderet, at man forventede, at revurderingen af alle bekæmpelsesmidler kunne være afsluttet ved udgangen af 1993 og, at markedsføringen af de mest sundhedsfarlige og miljøbelastende midler derfor ville være ophørt fra 1995.

Det har imidlertid vist sig, at denne antagelse ikke kunne holde stik. Dels blev praktisk taget alle afslag på godkendelse, hvor Miljøstyrelsen havde henvist til § 35, stk. 1, påklaget til Miljøklagenævnet, dels blev der løbende indsendt nyt omfattende materiale, som bevirkede ny kommentering. Foranlediget af klagerne valgte Miljøministeriet at træffe ny afgørelse i en række sager, efter at der var rejst tvivl om, hvorvidt kriterierne var gyldige, fordi de ikke var notificeret over for EF i henhold til direktiv 83/189/EØF om en informationsprocedure om tekniske standarder og forskrifter.

2. Forløbet af revurderingen

Revurderingen har omfattet ca. 1.200 midler, svarende til en gennemgang af 216 aktivstoffer.

En del producenter og importører søgte ikke om godkendelse, og en del andre kunne ikke opfylde de gældende dokumentationskrav og retten til markedsføring bortfaldt. Dette gjaldt for ialt 82 af de